

N:o 68.

Ank. till Riksd. Kansli den 7 April 1868, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, angående återbekommande af skatte-köpeskillingen för Gideåns laxfiske och upphörande af den fisket åsatta ränta. (I. A.)

Uti en till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 42), väckt inom Riksdagens Andra Kammare af Herr P. O. Hörnfeldt, har hufvudsakligen blifvit anfördt, hurusom de ofvanför Gideåns krono-laxfiske boende strandegare genom rättegång, dels åren 1690—1692, dels 1821 sökt förmå arrendatorerne af nämnda laxfiske att, i öfverensstämmelse med lag, hålla kungsådra öppen der fisket bedrefs, men att detta yrkande af vederbörande Häradsrätt ogillats, hvadan så väl dåvarande arrendatorer som deras efterträdare fortfarande innehade och underhöllo fiskeribyggnaderna i det skick, hvori de från uråldriga tider sig befunnit. Sådant var äfven fisket, då egarne till skattehemmanen Gideåbacka och Dombäck, vid hvilkas strand fisket vore beläget, med begagnande af författningsenlig optionsrätt öfvertogo detsamma af Kronobefallningsmannen P. Hellhoff, som å auktion till försäljning under skattemannarätt af nämnda fiske stadnat för högsta anbudet af 500 R:dr Banko eller 750 R:dr R:mt, jemte den Kronan behållna årliga räntan, 2 tunnor 2 lispund 13 skålpund lax. Kongl. Kammar-kollegium utfärdade derefter under den 23 Maj 1852 skattebref å fisket, hvars ränta blef ur jordeboken utesluten, men i stället tillagd hemmannens ränta. Egarne af hemmanen hade emellertid icke blifvit bibehållna vid de rättigheter, som af ålder åtföljt fisket, nemligen att bygga öfver hela elfven, hvarförutan fisket icke kunde lemna någon inkomst. På grund af Häradsrättens undersökning på stället och deröfver hållna protokoll af den 12 och 19 Juni 1850, hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande genom utslag den 31 December 1851 föreskrifvit rifning af den för fisket uppförda dammbyggnad.

byggnad. Egarne af hemmanen drabbades i följd deraf af icke ringa förlust, derest räntan fortfarande skulle utgå. Billigheten syntes emellertid, enligt motionärens tanke, temligen tydligt tala för så väl räntans borttagande som skatte-köpeskillingens återbärande; men då ärendet för närvarande icke erhållit den utredning, att sådant torde kunna af Riksdagen bifallas, har motionären föreslagit, att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t, efter frågans utredande, täcktes till Riksdagen aflåta nådig Proposition derom, att den för ofvannämnda laxfiske erlagda köpeskillingen, 750 R:dr, måtte till egarne af Gideåbacka och Dombäcks hemman återbetalas, samt att fiskeräntan må i jordeboken från hemmanens ränta afföras.

Af Kongl. Kammar-kollegii ofvanberörda skattebref den 23 Mars 1852 inhemtas, att Kronan afhändt sig nämnda fiske emot den af motionären uppgifna köpeskilling och ränta samt tillegnat dåvarande och framdeles blifvande egare af hemmanen Gideåbacka och Dombäck samma fiske, med allt hvad dertill då lydde, med rätta ligga borde eller tillvinnas kunde och under fiskets ränta vore inbegripet, att under skattemannarätt ega och bruka med de i lag och författningar stadgade vilkor; dock förbehölles härvid att Kronan icke iklädde sig annan hemulsskyldighet, än återbärande af köpeskillingen. Frågan om och i hvad mån Kronan må hafva brustit i denna hemulsskyldighet och hvad påföljd sådant kan medföra, synes Utskottet lämpligast böra af domstol i laga ordning bedömas, derest vederbörande skulle finna fog att dit hänskjuta frågan. Vid sådant förhållande och då det må ankomma på vederbörande sjelfva att föranstalta om den utredning motionären äskat, får Utskottet hemställa,

att motionärens framställning icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 April 1868.

På Utskottets vägnar:

Arv. Fr:son Posse.

Reservation:

af Herr *P. O. Hörnfeldt.*